

Nyhedsbrev til LO's amter og sektioner • Nr. 2 / Februar 1999

LO vil sætte mål for kompetence

Der er brug for et generelt kompetenceløft i Danmark, siger LO i nyt oplæg, der kritiserer, at for mange ikke har mulighed for udvikling og uddannelse på arbejdspladsen

Danmark er godt på vej ind i et nyt vidensamfund, som vil stille stadig større krav til borgerne. Alle skal vide og kunne langt mere end hidtil for at begå sig – ikke kun i skolen og på arbejdet, men også i familien og i fritiden.

Derfor bliver livslang læring et nøgleord for fremtiden. Men hvordan vi i Danmark rent praktisk skal opbygge og udvikle kompetencer på alle områder – det er en opgave, som presser sig mere og mere på.

En metode til at sætte mål på hvad vi allerede kan, og hvor meget længere vi skal nå, kan være at opstille et »nationalt kompetenceregnskab«. Det vil være et nyttigt styringsinstrument for politikerne, ikke mindst regeringen, som bedre vil kunne sikre den udbygning af befolkningens kompetencer, der bliver nødvendig i de kommende år.

I sidste uge offentliggjorde LO sit bud på, hvordan et nationalt kompetenceregnskab kan se ud, og selv om tankerne i pressen blev beskrevet som »luftige« og »flyvske«, fik forslaget en positiv modtagelse. Især fik LO ros for sit bidrag til at få den svære debat om kompetenceregnskabet ned på jorden. Men også tanken om, at danske virksomheders konkurrenceevne ikke kun handler om lønninger, men i lige så høj grad om produktudvikling og efteruddannelse af medarbejderne, fik pæne ord med på vejen.

Uafhængigt vismandsråd

LO's kompetenceoplæg består af to dele. Først en analyse- og baggrundsrapport, som er udarbejdet i samarbejde med forskergruppen Oxford Research. Og dernæst et konkret forslag til, hvordan et kompetenceregnskab kan gøres op som led i en samlet, national kompetenceredegørelse. LO lægger desuden op til, at der skal nedsættes et særligt kompetenceråd, der evt. kan suppleres med et uafhængigt vismandsråd.

Formålet med at opstille regnskabet er naturligvis at nå frem til konkrete forslag til politisk handling på uddannelsesområdet. Og LO lægger ikke skjul på, at der er brug for mange nye tiltag, hvis det danske uddannelsessystem skal fungere mere effektivt i fremtiden.

Det største problem er, at ikke alle på det danske arbejdsmarked i dag har mulighed for at udvikle deres kompetencer. I forordet til det nye oplæg påpeges det, at uddannelse end ikke står på dagsordenen for en stor del af arbejdsstyrken.

Kompetenceløft

Danmark har brug for et generelt kompetenceløft, men det vil kræve masser af nye initiativer, der for alvor kan sætte fokus på kompetenceudviklingen herhjemme, skriver LO-formand Hans Jensen og LO-sekretær Harald Børsting i det fælles forord.

Men de understreger også, at uddannelse og dygtiggørelse både er en ret og pligt for alle.

– Livet igennem har vi pligt til at bygge videre på de evner og kundskaber, vi allerede har. Men samtidig har vi ret til at være med i den fælles dygtiggørelse, som foregår i samfundet, skriver Hans Jensen og Harald Børsting.

LO-oplægget »Det Nationale Kompetenceregnskab – analyse og baggrund« fås ved henvendelse til LO's pjeceafdeling, tlf. 35 24 60 10.

S må styrke dialogen med vælgerne

Socialdemokratiet må aldrig opgive sine kernevælgere. Netop i en tid, hvor flere vælgere end nogensinde »shopper« rundt mellem partierne fra valg til valg, er det utrolig vigtigt for en politisk organisation at holde fast i sine rødder. Og det vil for Socialdemokratiet sige at vedkende sig sin historiske forankring blandt arbejdere og lønmodtagere. Men det bliver et langt, sejt træk at vende opinionen og genvinde de mandater, som partiet har tabt siden folketingsvalget for et år siden.

Dette blev konklusionen på en lang og spændende debat, som først i februar udspandt sig på LO's amsorganisationsmøde på Højstrupgård.

Oplægget til debatten kom fra valgforskeren Jørgen Goul Andersen, Aalborg Universitet, og Socialdemokratiets næstformand Lene Jensen, der var indbudt som gæster.

Begge forsøgte at analysere årsagerne til partiets svigtende tilslutning i opinionsmålingerne og nåede bl.a. frem til, at utilfredsheden blandt vælgerne ikke kun skyldes finansloven og ændringerne i efterlønnen, men var startet langt tidligere. Faktisk var det forliget om Pinsepakken, der blev indgået med venstrefløjens – og før det overenskomstloven – som satte lavinen i gang, og siden er det gået slag i slag.

Går direkte til Venstre

Det mest overraskende i situationen er vel, at stadig større grupper af socialdemokratiske vælgere forlader partiet og går direkte over til Venstre.

At Danmarks liberale parti nu er parat til at indgå forlig for at bevare velfærdssamfundet, er kun en del af forklaringen. Mange traditionelle S-vælgere er i dag så bekymrede for kriminalitet, indvandring mv., at de foretrækker Venstres rets- og flygtningepolitik fremfor den socialdemokratiske, fremhævede Jørgen Goul Andersen.

Det eneste reelle modtræk mod de dalende opinionstal er at styrke dialogen med vælgerne, påpegede Lene Jensen. Derfor er partiledelsen også i gang med en informationskampagne, hvor statsministeren og andre fremtrædende ministre rejser rundt i landet for at debattere med de lokale vælgerforeninger mv. om efterløn, integration, etik og andre aktuelle emner (se reportagen fra Vejle andetsteds i LO link).

At kampagnen ikke har været uden effekt, viser det seneste politiske indeks fra Gallup-Instituttet. Ifølge meningsmålingerne nåede Socialdemokratiet bunden i december 1998, men siden er det gået støt fremad, og sidst i februar stod partiet til 24,1 pct. af stemmerne. Der er dog langt til partiet Venstre, som hos Gallup er noteret til 34,4 pct. ved februar-målingen.

LO-besøg i filmstudier

Sammen med en større kreds af faglige gæster besøgte LO's formand Hans Jensen og næstformand Tine Aurvig Brøndum forleden Risby Studierne i Albertslund.

Anledningen var, at de kendte filmstudier netop nu er hjemsted for optagelserne af den ny nordiske spillefilm og TV-serie »Klinkevals« efter Jane Aamunds roman.

Den store produktion støttes økonomisk af Landsorganisationerne i Sverige, Norge og Danmark, der alle fejrer 100-års jubilæum i 1998 eller 1999. Også Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark er gået med i samarbejdet om filmen.

»Klinkevals« fortæller historien om den smukke og viljestærke Juliane Jensen, der levede sit liv på det fattige, men farverige Christianshavn omkring århundredeskiftet. Men filmen er også et kalejdoskopisk tidsbillede fra den periode, hvor fagbevægelsen og arbejderbevægelsen udviklede sig stærkt både i Sverige, Norge og Danmark.

I besøget i studierne deltog en kreds af fagbladsredaktører samt repræsentanter fra LO i Norge og Sverige. De havde ikke bare lejlighed overvære optagelserne og klipningen af filmen, men talte også med instruktøren Hans Kristensen og producenten Per Holst samt flere af de medvirkende.

Hovedrollen som Juliane spilles af TV-værten Mette Lisby, og i de øvrige roller ses bl.a. Pelle Koppel, Sanne Grangaard, Birthe Neumann og Claus Strandberg.

Fortsat ledighedsfald i Storkøbenhavn

Virksomhederne i Storkøbenhavn har positive forventninger til beskæftigelsen i 1999. En prognose fra det regionale arbejdsmarkedsråd forudsiger, at antallet af medarbejdere vil stige inden for jern og metal, hotel og restauration, post og telekommunikation samt finansiering, forsikring og forretningsservice.

På den baggrund forventer rådet, at ledigheden vil falde med 10 pct. fra 4. kvartal 1998 til 4. kvartal 1999. I forvejen er beskæftigelsen det sidste år vokset mere end gennemsnittet for resten af landet. De nyeste tal er fra december 1998, hvor ledigheden i forhold til året før faldt med 26 pct. mod 20 pct for resten af landet.

Arbejdsmarkedsrådet har analyseret langtidsledigheden i området med særligt fokus på risikoen for marginalisering af de ledige. Resultatet viser, at problemerne er væsentligt større end i landet som helhed, og at langtidsledigheden i regionen i vidt omfang er et storbyfænomen.

På den baggrund fastslår rådet, at den arbejdsmarkedspolitiske indsats over for de svagest stillede ledige skal styrkes og intensiveres.

Kommende aktiviteter

- 23/3 Dagmøde for RAR-kontaktudvalget i LO.
- 21-22/4 Konference om EUD-reformen på Højstrupgård.
- 22/4 Velfærdskonference for forbundsledere på LO-Skolen.
- 25-26/5 LO's arbejdsmarkedspolitiske landskonference på LO-Skolen.
- 8-9/6 LO's amtsorganisationskonference på Højstrupgård.

LO-amt vil gerne slås for det toldfri salg

Debatten på topniveau i EU om det toldfrie salgs skæbne følges med særlig interesse i LO Storstrøms amt.

Beslutningen fra 1991 om at afvikle de toldfrie butikker på ruter mellem EU-landene fra i sommer har foreløbig resulteret i, at 180 medarbejdere på Scandlines-færgerne er opsagt til fratreden. Men dertil kommer henvend 1.000 stillinger i leverandørvirksomheder i amtet, som også risikerer nedlæggelse, hvis forslaget om at afskaffe det toldfri salg føres ud i livet.

– Og her ser jeg nok det største problem, fordi alt tyder på, at de øvrige leverancer til færgerne i stedet vil flytte over på den tyske side af grænsen. Og det vil kunne mærkes blandt de danske firmaer, der hidtil har satset på at levere madvarer og andre produkter til færgeforbindelsen.

Det siger formanden for LO Storstrøms amt, Klaus Farnov, som i denne tid må leve med uvisheden om, hvad der bliver resultatet af den fornyede diskussion på højeste plan i EU.

Hans bekymring går ikke så meget på de 180 Scandlines-medarbejdere. De skal nok få den hjælp, de har brug for, fra en særlig pulje på 20 mill. kr., som Arbejdsmarkedsstyrelsen har oprettet til efteruddannelse og andre foranstaltninger.

– Men det er 180 gode job, som vi gerne ville bevare, og så meget bedre bliver den samlede beskæftigelse ikke, at vi kan regne med at få lige så mange nye stillinger. Det betyder, at det vil gå ud over ledige, som ikke fik det job, de ellers havde håbet på, siger Klaus Farnov.

Ikke så optimistisk

På det punkt er LO-formanden ikke enig med regionschefen i AF, Jan Hendeliowitz. Han har til Aktuelt udtalt, at den forventede beskæftigelsesfremgang vil kunne løse en stor del af problemerne ved en afskaffelse af det toldfri salg.

Så optimistisk er Klaus Farnov ikke. Han peger på, at amtet allerede har mistet en del større virksomheder, som ikke er blevet erstattet. Og hvis de bebudede kasernelukninger føres ud i livet helt eller delvist, vil det ramme specielt den nordlige del af amtet hårdt.

Derfor vil Klaus Farnov gerne slås for det toldfri salg. – Det betyder meget for beskæftigelsen i en region som vores, hvor arbejdsløsheden har bidt sig fast igennem mange år. Og hvorfor skal vi absolut starte med at harmonisere noget så harmløst som dette, når der er så mange store og tunge områder i EU, hvor det stadig ikke er lykkedes at udligne forskelle landene imellem, spørger LO-formanden.

Men når det er sagt, erkender han også, at der skal store strukturomlægninger til for at bringe Storstrøms amt økonomisk på fode. Den største enkeltbeslutning, som kunne vende udviklingen i amtet i mere positiv retning, ville være en politisk tilkendegivelse af, at der skal opføres en fast forbindelse til Tyskland over Femer Bælt.

Motorvejen en livsnerve

– Vi håber stadig, at det bliver aktuelt, og imens satser vi på motorvejen mod syd, som vi ser som en livsnerve for regionen. Det er her, den fremtidige erhvervsudvikling må koncentreres, tilføjer Klaus Farnov.

I Arbejdsmarkedsrådet, som LO-formanden selv har sæde i, drøftes en række planer, som kan åbne op for etablering af nye virksomheder. Et særlig prioriteret område er turismen, som dog først med en fast forbindelse vil få de helt store muligheder for at blomstre.

– Men uanset hvor vi vælger at sætte ind, er vi nødt til at tage højde for det alvorlige kompetenceproblem, vi har i regionen. Vi mangler videregående uddannelsesinstitutioner, og i øjeblikket er flere af vore erhvervsskoler truet af, at

mange unge forlader amtet for at søge beskæftigelse andre steder. Det betyder, at der er for få elever til, at der kan oprettes hold inden for visse uddannelser, og det kan i sidste ende berøre skolernes eksistens, siger Klaus Farnov.

Forsøg med samarbejde

– Det største problem er dog nok, at mange ledige har været uden arbejde i så lang tid, at de har behov for længerevarende opkvalificering for at kunne overtage et job. Det kan vi klare i dagpengesystemet, men de små kommuner med et dårligt skattegrundlag har simpelt hen ikke de penge, der skal til for at sikre de mange ledige på kontanthjælp den fornødne uddannelse.

Derfor arbejder vi i øjeblikket med et forslag til, hvordan der kan skabes et samarbejde mellem AF og kommunerne, så mangel på penge ikke skal være årsag til, at langtidsledige helt mister udsigten til at finde arbejde. Vi må have stoppet den onde cirkel, som betyder, at de fattige kommuner bliver endnu fattigere, fordi de ledige på kontanthjælp ikke kan komme i arbejde, når der ikke er penge til at uddanne dem.

Forslaget har været drøftet i arbejdsmarkedsrådet, hvor vi håber, at områdernes ministre og Arbejdsmarkedsstyrelsen vil være med til at prøve noget nyt. Hvis det er tilfældet, er vi parat til at tilbyde os som forsøgsamt og prøve ordningen af her i regionen, slutter Klaus Farnov.

Solidarisk at gribe ind

En veloplagt og munter statsminister mødte den 1. februar i to omgange en stuvende fyldt sal i Bygningen i Vejle. Poul Nyrup Rasmussen talte først til partiets og fagbevægelsens lokale tillidsfolk, derefter ved et åbent møde. Begge gange mødte 4–500 mennesker op for at høre og diskutere med statsministeren. LO Vejle amt og Socialdemokratiet i Vejle amt stod bag de to møder.

Temaet for Poul Nyrups besøg i Vejle var »Velfærd i fremtiden« – men efterlønsdebatten lå stadigvæk og lurede:

– I 1998 var 145.000 på efterløn. Hvis den udvikling fortsætter, eksploderer ordningen. Vi er nødt til at reagere nu, og det gør vi ved at gribe ind på en solidarisk måde. Socialdemokratisk politik handler også om at gribe ind, før det er for sent. At bygge branddøre i vores velfærdshus, inden der går ild.

– Med den nye efterlønsordning har vi sikret, at nedslidte stadig kan gå på efterløn som 60-årige. At man kan få et efterlønsbevis, hvis man ønsker det. Vi har sikret en mere fleksibel delefterløn og solidaritet i finansiering og ydelser. Den, der har meget i forvejen, får lidt mindre af den nye efterløn. Men man skal altså have 4,1 million kroner i kapitalpension, før hele efterlønnen forsvinder. Med 1 million kroner i kapitalpension får man 24.000 kr. mindre om året i efterløn. Jeg vil gerne sige, at dette er fornuftigt, ordentligt og solidarisk. Fordi vi har brug for dem, der ikke er slidt ned, sagde Poul Nyrup Rasmussen.

At gøre en forskel

Statsministeren huskede forsamlingen på tre grundpiller for velfærdssamfundet:

- 1) Ethvert menneske skal have samme mulighed for at få del i livets goder.
- 2) Enhver skal kunne få en hjælpende hånd.
- 3) Dette samfund skal finansieres over skatter.

– Her har fagbevægelsen også et ansvar. Politisk og fagligt arbejde er at gøre en forskel byggende på de socialdemokratiske værdier. Vi har alle et ansvar for hinanden. Vi har et særligt ansvar for de svage. Vi skal passe godt på dét, der ikke kan gøres op i penge. Vi må vænne os til, at den tid er kommet, hvor reformer betyder, at vi ikke alle får mere. Vi vil det solidariske fællesskab, og til det hører at gribe ind i tide. Vi ved jo, hvem der bliver ramt, når der ikke er orden i økonomien. De svageste bliver ramt først. De, der havde troet, at der også var en hjælpende hånd til dem, sagde statsministeren.

Arbejds miljø

“Hvad med arbejdsmiljøet?”, blev der spurgt fra salen.

– Mange har været bekymrede for at rejse arbejdsmiljø som krav tidligere, men nu har vi beskæftigelsen i ryggen, så nu skal der ske noget. Arbejds miljøet skal på dagsordenen i det ny årtusinde, virksomhederne skal pålægges et ansvar, og det offentlige skal gå i spidsen, svarede Poul Nyrup.

Euroen

“Forklar forsamlingen, hvorfor vi skal med i Euroen”, lød det fra en anden tilhører.

– Fordi det vil give større ro og stabilitet og sikre Danmark større beskyttelse mod spekulationer udefra. Sammen med de andre lande vil vi bedre kunne forme en fornuftig beskæftigelsespolitik, end hvis vi står udenfor. Hvis vi var med, kunne vi måske også gøre en forskel. Danmark skal være med til at stille menneskelige krav til den økonomiske politik.

To veje

Statsministeren fremmanede gennem en stak placher billedet af et Danmark præget af indre og ydre forandringer. Færre unge, mange flere ældre, øget globalisering og en galopperende teknologisk udvikling.

– Vi kan ikke bare lukke øjnene – de kommende års store udfordringer kræver svar. Det kan blive liberalisternes svar eller vores svar. Der er deres vej og vores vej. Deres vej er f.eks. fjernelse af miljøregler og fjernelse af fradragsret for faglige kontingenter. Vores er, at velfærden skal sikres for fremtiden, sagde Poul Nyrup Rasmussen.

Det lange seje træk nord og syd for grænsen

Først blev dækkene på bilen skåret op, og der blev hældt terpentind gennem brevsprækken.

Siden er opmærksomheden gået over i knapt så drastiske kontaktformer. Men formanden for LO-Sønderjylland, Willy Sahl, udsættes stadig jævnlige for initiativer, som minder om, at der i grænselandet er folk, som absolut ikke ynder hans engagement i samarbejdet over den dansk-tyske grænse.

Chikanen tog fart, da amtsrådene nord og syd for grænsen sidste år nedsatte et fælles regionsråd, hvor Willy Sahl blev blandt medlemmerne. Men det har ikke forstyrret det faglige samarbejde over grænsen.

Tværtimod vedtog LO-Sønderjylland og dets tyske søsterorganisation, DGB's kredsregion Slesvig-Holsten, i sommer en aktionsplan for det grænseoverskridende samarbejde. Planen er det foreløbige klimaks i det faglige samarbejde over den 68 km lange landegrænse. I forvejen har LO og DGB etableret et regionalt fagforeningsråd, der for øjeblikket har Willy Sahl som formand.

Bag samarbejdet ligger en erkendelse af, at disse to nationale randområder har en fælles problemstilling. Som Willy Sahl udtrykker det:

– Vi må skabe et sammenhold i grænseområdet, fordi vi erhvervsmæssigt trues af både trekantområdet længere mod nord og af Hamborg i syd, samtidig med at Kiel og København også udgør trusler.

– Desuden har vi i øjeblikket udsigt til flaskehalsproblemer i Sønderjylland. Løser vi det ved at få københavnere eller tyrkere hertil? Jeg synes, det forekommer mere nærliggende at bruge den tyske arbejdskraft, der er så tæt på.

Uddannelse i fokus

Willy Sahl har statistikken på sin side. Med en arbejdsløshedsprocent på lidt over 4 har Sønderjylland reelt fuld beskæftigelse på visse områder og tendens til mangel på arbejdskraft i nogle sektorer. Syd for grænsen er ledigheden næsten tre gange så høj.

Med i billedet hører imidlertid, at mange af de ledige er blandt de mindst uddannede. Og ikke nødvendigvis dem, der kan gå ind og udvide flaskehalsene. Derfor er en opkvalificering af arbejdskraften en hjørnesteen i det regionale dansk-tyske faglige regionsråds erhvervs- og arbejdsmarkedspolitik.

Ingen, der er involveret i udviklingen af regionens erhvervs- og arbejdsmarkedspolitik, tvivler på, at det lange, seje træk er forudsætningen for resultater.

For øjeblikket pendler omkring 2.300 danskere og tyskere over den fælles grænse til jobbet. Tallet har været ret konstant i en årrække, og flytter sig altså ikke i takt med konjunkturernes svingninger.

Vil lære af danske normer

I Flensborg sidder kredsformand for DGB, Peter Köhler, og håber på, at flere tyskere får lyst til at arbejde i Danmark.

– I det hele taget er det en god idé, at folk får lyst til at skifte arbejde ind imellem – også selv om de ikke er arbejdsløse. Men i vores område tænker folk mere sydpå, i stedet for at spekulere på muligheden for arbejde i Danmark, siger dansktalende Köhler med en vis beklagelse.

Til gengæld er han alt andet end beklagende over for det faglige samarbejde over grænsen.

– Lige nu er det den tyske side, der har størst gavn af det, fordi vi har de største problemer med den største arbejdsløshed. Men samarbejdet kan blive til gavn for hele regionen.

Peter Köhler håber ikke mindst, at det slesvig-holstenske erhvervsliv og læreanstalterne vil skele til danske normer.

– Den sønderjyske side er længst fremme med hensyn til samarbejde om forskning og udvikling. Det hænger sammen med, at virksomhederne her hos os ofte har deres hovedsæde et helt andet sted. Og så har vi ikke den samme tradition for kontakt mellem professorer og studerende på den ene side og erhvervslivet på den anden side, som man ser andre steder. Ikke bare i Danmark, men også i andre dele af Tyskland for eksempel i Bremen eller Hamborg, siger Peter Köhler, der ligesom sin sønderjyske formandskollega Willy Sahl er med i det politiske regionsrådsbegge reelt udpeget af de respektive socialdemokratiske amtsrådsgrupper.

Kultur og struktur

– Det grænseoverskridende samarbejde skal bygge på en mangestrengt filosofi. Det handler både om kultur, struktur og politik, siger Ervin Jensen.

Han er LO-Sønderjyllands koordinator på PROGA – Projektbureau for Grænseoverskridende Arbejdsmarkedspolitiske Initiativer. Det er ikke mindst gennem dette EU-støttede samarbejdsprojekt mellem grænseområdets fagforeninger, at der forsøges sat gang i fælles initiativer.

– Interessen er gensidig. Nu er det på den danske side, der er risiko for flaskehalse. For 4–5 år siden var det omvendt. Og hvem ved – måske er det vendt om halvandet år igen, siger Ervin Jensen.

Han peger på en styrkelse af samarbejdet omkring uddannelse som et vigtigt element i samarbejdet mellem fagbevægelsen på dansk og tysk side. Gensidig anerkendelse af hinandens uddannelser og deltagelse i efteruddannelse på tværs af grænsen er blandt målsætningerne.

For at nå målene er der etableret et netværk mellem uddannelsesinstitutioner på begge sider af grænsen.

Rygsmærter kan forebygges med træning og undervisning

Et forsøg med rygskoler på en række offentlige arbejdspladser i Roskilde amt viser, at rygproblemer og rygsmerter kan forebygges gennem fysisk træning kombineret med undervisning. Resultatet af forsøget tyder desuden på, at de ansatte – hvis de selv følger op med fortsat træning – med stor sandsynlighed vil kunne undgå varige skader på længere sigt.

Det er Forebyggelsesrådet i Roskilde amt, der har taget initiativ til rygskolerne, som i dag kører videre med deltagere fra både private og offentlige virksomheder i regionen.

I en helt ny rapport fortæller rådet om det første store rygprojekt, som netop er blevet færdig-evalueret. 150 medarbejdere fra hjemmeplejen i fem af amtets kommuner gennemførte rygskolen i perioden september 1997 til maj 1998. Både før og efter det tre måneders kursusforløb blev alle undersøgt og fik testet deres styrke og udholdenhed.

Bedre selv vurderet helbred

Resultatet viser, at deltagerne har haft et stort udbytte af skolen, og at de efter forløbet var bedre rustet end før til at klare deres fysisk og psykisk krævende arbejde i plejesektoren. Særlig lovende er det, at en stor andel oplever deres selv vurderede helbred som bedre efter at have været på rygscole. Erfaringen viser, at personer, der har et godt selv vurderet helbred, har større sandsynlighed for at holde sig sunde og raske.

I alt oplevede 41 pct. af deltagerne, at de havde fået det bedre. Smerterne var reduceret med 41 pct. i lænderyggen, 40 pct. i nakken og 36 pct. i fødderne.

Der var også en tendens til faldende sygefravær inden for de sidste 12 måneder. Antallet af sygeperioder faldt fra 115 året før til 74 efter rygskolen. Det var især det korte fravær, der blev begrænset. Især blev fraværet på grund af skulderproblemer nedsat markant.

Det skal nævnes, at selv om kursisterne havde belastende arbejdsopgaver i plejesektoren, tilkendegav de fleste, at de var tilfredse med deres daglige arbejde. Det skal ses i sammenhæng med, at 80 pct. følte, at de havde indflydelse på deres arbejdsmiljø, inklusive pauser, og i det hele taget oplevede, at de havde støtte både fra ledelse og kolleger.

Sundhedsprofil

Før rygskolen kom op at stå, havde projektleder Ulrike Baudler skrevet ud til 250 private og offentlige virksomheder i Roskilde amt for at rekruttere deltagere til Forebyggelsesrådets projekt. Men det viste sig sværere end ventet at vinde virksomhederne for ideen, selv om behovet skulle være til stede. Ifølge den sundhedsprofil, rådet har udarbejdet, er der i Roskilde amt flere end på landsplan, der har problemer med bevægeapparatet – især ryg, skuldre og nakke.

– Det var derfor, jeg henvendte mig til hjemmeplejen, som jeg i forvejen havde kontakt til. Og her var der stor interesse for projektet både hos ledere og medarbejdere – mange stod faktisk på spring for at gøre noget ved helbredsproblemerne, fortæller Ulrike Baudler.

Der blev gennemført i alt fem kursusforløb med deltagelse fra plejeområdet i Køge, Skovbo, Solrød, Greve og Bramsnæs kommuner. I det sidste forløb deltog desuden medarbejdere fra Forskningscenter Risø.

Kursisterne mødtes to gange ugentlig til 2 1/2 timers intensiv træning og undervisning. Instruktørerne var afspændingspædagoger og fysioterapeuter fra lokalområderne, som sammensatte et spændende program for deltagerne. Foruden gode rygøvelser og anden fysisk træning blev der lagt stor vægt på temaundervisningen.

Kropsbevidsthed

– Det vigtigste formål med rygskolen er ikke træningen i sig selv, men at gøre kursisterne mere kropsbevidste og motivere dem til selv at være aktive, understreger Ulrike Baudler.

Hun lægger ikke skjul på, at det er Forebyggelsesrådets strategi at se arbejdslivet som en del af den enkeltes samlede tilværelse. På den måde bliver der mulighed for at forebygge arbejdsmiljø- og livsstilsproblemer på samme tid. Men det kan kun ske, hvis den enkelte er villig til at gøre en indsats og parat til at følge op, når rygscoleforløbet er forbi, f.eks. ved at stille krav på arbejdspladsen.

– Ved afslutningen af hvert kursus lavede deltagerne et personligt træningsprogram, så de kunne fortsætte den gode rytme. Vi har spurgt de første kursister hhv. tre og seks måneder senere, og næsten alle, der svarede, oplyste, at de er fysisk aktive og enten dyrker cykling, svømning, gymnastik eller gåture, beretter Ulrike Baudler.

Lige så væsentligt er det, at alle de deltagende arbejdspladser har tilbudt ryghold, kurser eller andre forebyggende aktiviteter som en direkte udløber af rygskolens. Nogle steder er det sket i samarbejde med BST, som bl.a. står for kurser i arbejdstilrettelæggelse og arbejdsstillinger.

Et stående tilbud

Den netop udkomne rapport »Rapport om Rygskolens – Liv i Bevægelse« beskriver meget detaljeret, hvilke øvelser og foranstaltninger der i projektet er anvendt for at undgå problemer og lidelser i ryg, nakke og skuldre. Derfor vil rapporten være nyttig læsning på andre arbejdspladser, hvor der er interesse for at iværksætte en forebyggende indsats.

Selve konceptet »Liv i Bevægelse« er et tilbud, som også er åbent for andre virksomheder eller institutioner, der har lyst til at starte sin egen rygscole. Forebyggelsesrådet har allerede gennemført flere mindre rygprojekter bl.a. på Amtssygehuset i Roskilde og det psykiatriske hospital »Fjorden«. Desuden er

personalet på tre sociale institutioner i amtet gået sammen om et fælles projekt »Sund ryg, krop, sind«.

Ny rygscole i Roskilde

Omsider kan Ulrike Baudler nu også glæde sig over, at det er lykkedes at få de første private virksomheder til at engagere sig i rådets nyeste rygscole. Den startede i januar på Amtsgården i Roskilde under overskriften »Sundhed på arbejdspladsen« og varer frem til den 26. maj.

De 15 deltagere kommer fra tre Roskilde-virksomheder – Dansk Stålplade Teknik, Stryhns Leverpostej og Nycomed Danmark. Kursisterne mødes hver onsdag eftermiddag i gymnastiksalen på Amtsgården, hvor de bliver undervist af en af instruktørerne fra det store rygprojekt. Desuden holdes tre temadage for medarbejderne om emner som »fysisk og psykisk arbejdsmiljø«, »ansvar for jobbet og livet« samt anatomi og fremtidig forebyggelse.

Deltagerne aftaler selv med deres arbejdsgiver, hvor mange timer virksomheden kan yde betaling for, og hvor mange de selv skal lægge til. Begge parter bidrager desuden til at dække omkostningerne ved kurset, hvoraf Forebyggelsesrådet betaler halvdelen.

For at understrege ledelsens ansvar for at der følges op på problemerne, er der også planlagt en særlig temadag for sikkerhedsorganisation og/eller samarbejdsudvalg fra de tre virksomheder midtvejs i rygscolekurset. Her skal repræsentanter for ledelse og ansatte i fællesskab drøfte, hvordan de bedst kan styrke det fysiske og psykiske arbejdsmiljø og fremme medarbejdernes sundhed på arbejdspladsen.

»Rapport om rygscole – Liv i Bevægelse« og andre rygrapporter kan fås ved henvendelse til Forebyggelsesrådet, Roskilde amt, Køgevej 80, 4000 Roskilde, tlf. 46 32 32 32, lokal 6081.

Positiv rapport om BST-systemet

80 pct. af de virksomheder, der er forpligtet til at være tilsluttet bedriftssundhedstjenesten, benytter BST i hverdagen, og der er gennemgående stor tilfredshed med den service, der ydes.

Sådan lyder den positive konklusion på en evalueringsrapport, som Arbejdsministeriet har gennemført af BST-systemet. Rapporten er udarbejdet af Dansk Teknologisk Institut, som har undersøgt, om BST lever op til kravene i hhv. Arbejds miljøloven og bekendtgørelsen om bedriftssundhedstjenesten.

Ifølge loven har BST den dobbelte opgave at hjælpe virksomhederne med at forebygge arbejdsskader og støtte dem i selv at løse problemer med arbejdsmiljøet. BST styres af arbejdsmarkedets parter via ligelig repræsentation i bestyrelserne, hvor de lokale parter er repræsenteret.

Fysiske arbejdsmiljøproblemer

Undersøgelsen viser, at BST i meget høj grad opfylder de målsætninger, der er vedtaget for tjenesten. I gennemsnit er det to tredjedele af virksomhederne – som omfatter 90 pct. af de tilsluttede ansatte – der bruger BST, og de gør det først og fremmest for at forbedre deres eget arbejdsmiljøarbejde.

Rapporten viser, at BST er god til at møde virksomhederne dér, hvor de er. Det vil sige, at BST medvirker til at løse de problemer, som virksomhederne selv prioriterer højest – og det er især de fysiske arbejdsmiljøproblemer. Derved bliver effekten af BST's indsats forholdsvis høj, men forebyggelsen til gengæld noget mindre.

Det hænger sammen med, at virksomhederne især henvender sig til BST, når de har konkrete problemer, der skal gøres noget ved. De mere helhedsorienterede opgaver omkring forandringsprocesser eller planlægningsopgaver overlades i højere grad til private konsulentfirmaer.

For lidt uddannelse

Det fremgår desuden af rapporten, at det især er de helt små virksomheder med under 10 ansatte, der ikke bruger BST, selv om de er tilslutningspligtige. Blandt virksomheder med under 20 ansatte er det en tredjedel, der ikke benytter bedriftssundhedstjenesten.

Undersøgelsen afslører i øvrigt, at det ikke står alt for godt til med sikkerhedsuddannelsen. Kun de færreste virksomheder giver de ansatte anden uddannelse end det obligatoriske paragraf 9-kursus. Det er igen de små virksomheder, der yder mindst.

Endelig viser undersøgelsen, at psykisk arbejdsmiljø er et følsomt emne, som virksomhederne har svært ved at håndtere og derfor undgår.

Samtlige BST'er landet over har deltaget i evalueringen, som både omfatter en spørgeskemaundersøgelse, casestudier og en telefonenquete blandt ledere og medarbejdere på udvalgte virksomheder.

Undgå faldgruber med APV

Center for Alternativ Samfundsanalyse, CASA, har udarbejdet en lille pjece om arbejdspladsvurderinger for Arbejdsmiljørådet. Den hedder »APV undervejs« og handler om faldgruber i arbejdet med APV og om, hvordan man undgår dem.

Den nye pjece giver en række anbefalinger, som er indsamlet fra konkrete virksomheder, der har været igennem de første øvelser medarbejdspladsvurderinger.

LO anbefaler at tage APV-pjecen med, når miljøudvalgene i amter og sektioner gennemfører arrangementer for arbejdsmiljøinteresserede medlemmer.

»APV undervejs« kan købes for 6,50 kr. i Arbejdsmiljørådets Service Center, tlf. 39 16 05 00.

Ny kursuskalender for 1999

Den indeholder en håndbogsdel med præsentation af »Det nye FIU« samt interview med deltagere i nogle forsøgskurser i efteråret.

Desuden indeholder den en kursuskalenderdel med alle de tværfaglige kurser, der er oprettet inden den 10. januar. Der er en kort beskrivelse af alle de ordinære tværfaglige kurser samt en liste over, hvor og hvornår de afholdes.

På FIU's hjemmeside www.fiu.dk findes en ajourført kursuskalender.

Den trykte kalender bliver udsendt til alle forbund, en lang række afdelinger, uddannelsessteder samt alle LO-amter.

Flere kursuskalendere kan rekvireres ved at kontakte Pia Graversen, LO, tlf. 35 24 64 13.

»Grænseland« starter nyt hold

Har du lyst til at bruge 13 måneder af dit liv på en uddannelse, der ændrer din måde at se på samfundet, dig selv og dine omgivelser?

Dette nærgående spørgsmål stiller Mindscope i disse dage fagligt interesserede unge over hele landet. Hvis svaret er ja, har de unge mulighed for at blive en af de aktive grænsejægere, som i den kommende tid skal være med til at puste nyt liv i fagbevægelsen og gøre den mere attraktiv for nye medlemsgrupper.

Det er i hvert fald formålet med »Grænseland«-uddannelsen, som til april starter op med sit femte hold kursister. De vil i løbet af godt et år kunne uddanne sig som projektledere og igangsættere med ret og pligt til at udvikle både sig selv og andre.

Det er LO's ungdomsprojekt Mindscope, der står for uddannelsen, som foregår på forskellige skoler og miljøer rundt omkring i landet. Men kravene er store, fordi eleverne samtidig skal passe job eller uddannelse.

Informationsmøder

I alt består forløbet af 360 timers »konfrontationsundervisning« fordelt på to ugekurser og 10 weekendkurser. Dertil kommer hjemmeopgaver og fjernundervisning, som bl.a. foregår via fagbevægelsens elektroniske netværk »Dialog«. Sideløbende skal grænsejægerne deltage i projektarbejde og praktikophold.

Mindscope har planlagt fem informationsmøder om Grænseland-uddannelsen. De finder sted den 3. marts i Odense, den 4. marts i Aalborg, den 5. marts i Esbjerg, den 8. marts i København og den 9. marts i Århus.

Nærmere oplysninger, ansøgningsskema mv. fås ved henvendelse til Flemming Jørgensen, Mindscope, Esbjerg Højskole, tlf. 75 45 44 97 eller tlf. 21 27 36 85.

Ny teknologi skal udnyttes bedre

IT99 afholdes i år på Roskilde Højskole i dagene den 27. og 28. maj 1999. Konferencen holdes i samarbejde med en række forbund og LO. Det overordnede tema på IT99-konferencen omhandler den problemstilling, at større organisationer ikke i tilstrækkelig grad udnytter de fordele, der er forbundet med implementering og udnyttelse af informationsteknologi. Tilsvarende forestiller den enkelte organisation sig sjældent, hvilke følger af organisatorisk og kulturel art informationsteknologi har på virksomheden som helhed.

NET-Medier planlægger og koordinerer begivenheden. Se www.faglig.dk for yderligere oplysninger.

I løbet af februar opdateres »HjemmePC – fra din fagforening« med den nyeste teknologi inden for den faste prisramme af kr. 16.999,-. Pakken indeholder nu en 400 megahertz maskine, 4 megabyte videoram ekstra (8 i alt) og med en speciel udgang til flatscreen. De første annoncer er sendt til fagbladene. Det forventes, at de første leveringer af den opgraderede pakke kan ske den 27. februar.

Køb og salg af information

NET-Medier A/S har i den seneste måned i samarbejde med lokale LO-fagforeninger gennemført HjemmePC-ordninger i forhold til valgte og ansatte i de enkelte afdelinger. Kontakt NET-medier A/S og hør mere om mulighederne!

NET-Arkiv er efterhånden blevet et stort aktiv. Flere uden for fagbevægelsen har ytret ønske om at købe sig adgang til de store mængder af information. NET-Arkivs leverandører er afgjort åbne over for et sådant tiltag. Det kræver dog en del juridisk arbejde, idet ophavsrettighederne til artiklerne er et særligt problem, ikke mindst rent administrativt. Et helt nyt aftalegrundlag skal underskrives.

NET-Medier vil nu udarbejde det fornødne diskussionsgrundlag til en debat blandt leverandører.

FagXpressen elektronisk

FagXpressen – det ugentlige faglige radiomagasin med journalistiske reportager om danskerne og arbejdslivet, som sendes på mere end 50 lokalradioer over hele landet – vil fra 1. marts også kunne afspilles/høres på Net-Produktions hjemmeside www.net-produktion.

Nyt er det også, at Net-Produktion fremover kan tilbyde streaming af lyd og levende billeder på Internet fra relevante arrangementer.

Interesserede kan kontakte Tue Pedersen, Net-Produktion, tlf. 33 18 44 60.

Miljøgevinster skal hentes hjem

Af LO-sekretær Marie-Louise Knuppert

LO har igangsat et projekt om Grøn Erhvervspolitik. Udgangspunktet for projektet er, at der ligger nogle nye og ubrugte muligheder i at koble erhvervs- og miljøpolitikken sammen, dels til gavn for miljøet og dels til gavn for konkurrenceevnen og beskæftigelsen.

Formålet med projektet er at fremme en bæredygtig erhvervsudvikling med hensyn til miljø, ressourceforbrug, økonomi og beskæftigelse og dermed integrere miljø i erhvervspolitikken og gøre miljøpolitikken mere erhvervsrettet.

Med projektet om Grøn Erhvervspolitik ønsker LO at være med til at sætte dagsordenen for, hvordan der skal føres erhvervspolitik i Danmark fremover. En erhvervspolitik, der går på tværs af brancher og har en stærk offentlig sektor som aktiv medspiller.

Projektet skal til maj 1999 munde ud i udspil til regeringen med konkrete anbefalinger af, hvordan LO mener, Grøn Erhvervspolitik kan sættes på dagsordenen, og med hvilke virkemidler sagen kan gribes an.

Bæredygtige virksomheder

Den politiske udfordring drejer sig om at skabe langt bedre vilkår for netop de virksomheder og institutioner, der satser på udvikling af miljøvenlige teknologier og produkter.

Den første fase i projektet er gennemført med udgivelse af rapporten »Grøn Erhvervspolitik« og debatoplægget om forslag til strategi og indsats. Der har været afholdt et arbejdsseminar med udvalgte aktører fra den erhvervs- og miljøpolitiske scene. Her var der stor opbakning til LO's forslag om videreudvikling af grønne erhvervspolitiske initiativer. Samtidig var der bred enighed om behovet for at styrke en grøn dansk erhvervspolitik med internationalt perspektiv.

En strategi for Grøn Erhvervspolitik skal være med til at sikre, at fremtidens arbejdspladser også bliver miljømæssigt bæredygtige. Og der kan gøres langt mere for at styrke Danmarks konkurrenceevne på de områder, hvor der er miljøgevinster at hente.

Solceller og vindmøller

De internationale udviklingstendenser indikerer tydeligt, hvilken vej vinden blæser – miljødimensionen vil få stadig større betydning for fremtidens

erhvervsliv. Fremfor at læne sig tilbage og vente på, at lovkravene eller efterspørgslen skal bestemme, hvad og hvordan virksomhederne skal producere, skal vi være fremsynede. Det er ikke uden grund, at store virksomheder som Siemens, Shell mv. er begyndt at investere milliarder i solcelle-teknologi.

I Danmark skal vi forsøge at være mere på forkant og skabe fordele for danske producenter, så vi kan udvikle nogle flere førerpositioner globalt, sådan som vi har set det med vindmølleindustrien.

I første omgang er fokus på det nationale politiske niveau. Senere hen skal der også tages initiativer til at udmønte en grøn erhvervspolitik på regionalt og lokalt niveau.

***Bidrag til rubrikken »Månedens indlæg« kan indsendes til
redaktionen af »LO link« via Net-Dialog på adressen: lo link postkasse.
Eller via e-mail på adressen: link@lo.dk***